

νόμος καὶ ἀκανόνιστος), aceasta nu poate avea nici o valoare (*οὐ χρητήσουσιν*).¹⁾ Actul de întemeiere, sau tipicul mănăstirii, după expunerea cum s'a înființat mănăstirea, cine a întemeiat-o și toate cele ce au fost dăruite mănăstirii, de regulă cuprindea: regulile despre serviciile divine zilnice, despre mâncare și beutură în mănăstire, despre posturi și sărbători, despre privilegiile mănăstirii, despre instituirea persoanelor de conducere și slujitoare la mănăstire, despre viața mănăstirească a călugărilor, despre serviciile divine pentru ctitori și frații decedați, despre primirea fraților noi în cin, despre împărțirea de milostenii săracilor, despre spitale și bolnavi, despre observarea prescripțiunilor expuse în tipic și ca tipicul respectiv al mănăstirii să se citească la începutul fiecărei luni.²⁾

Canonul 2.

Fiindcă unii se îmbracă la aparență cu viața monahicească nu ca să slujească lui Dumnezeu cu curătenie, ci [numai] pentruca cu cucernicia chipului să dobândească faima evlaviei, și prin aceasta să găsească îmbelșugată plăcere în voluptățile lor proprii [căci tunzându-și numai părul, locuiesc în casele lor, neindeplinind nici una dintre regulile și așezămintele monahilor]; sfântul sinod a hotărât ca nimeni să nu se învrednicească de schima monahicească fără de prezența celui ce este dator să-l primească la ascultare, și să aibă stăpânire peste el și să făgăduiască că va purta grija de mântuirea sufletului lui, fiind acela, firește, bărbat iubitor de Dumnezeu și prostos de mănăstire, și destoinic de a mântui sufletul adus

¹⁾ Sint. At. II, 551. Compară: Nomocanonul în XIV titluri, II, 1 (Sint At. I, 88).

²⁾ Acesta este în liniamente generale cuprinsul tipicului menționat dela Hilandar. Dar cu acesta se aseamănă și actele de întemeiere dela celelalte mănăstiri. Vezi de pildă tipicul din anul 1077 dela mănăstirea Mântuitorului întemeiată de Mihail Ataliatul (*Acta et diplomata monasterium et eccles. Orientis. Vindobonae, 1887, II, 293 sq.*), tipicul îmbrățesei Irina din anul 1118 pentru mănăstirea Sf. Născătoare de Dumnezeu în Constantinopol (ib II, 327 sq) și tipicul din anul 1210 al episcopului Nil pentru mănăstirea Sf. Născătoare de Dumnezeu în insula Cipru (II, 392 sq).

de curând lui Dumnezeu. Iar dacă cineva se va vădi că a tuns pe vreunul fără de ființa de față a egumenului, carele are datoria de a-l primi sub ascultare, acela să se supună caterisirii, ca unul carele nu se supune canoanelor și strică buna rânduială monahicească, iar celace s'a tuns fără de socotință și fără rânduială, să se dea în ascultarea și în mânăstirea, în care episcopul localnic va socoti. Căci tunderile cele fără de judecată și greșite necinstesc atât schima monahală, cât și numele lui Hristos fac să se hulească.

(4, 24 sin. IV ecum.; 40—49, 85 trul.; 17—21 sin. VII ecum.; 3 Gangra; 63 Cartag.; 3—7 sin. I—II).

— Pe timpul iconoclasmului monahismul era foarte mult răspândit la răsărit și și-a câștigat mare vază pentru meritele sale în privința apărării ortodoxiei. Dar nu toți călugării știau să păstreze această vază și importanța așa cum ar fi trebuit potrivit sfințeniei acestei instituții. În monahism și în genere în viața mânăstirească au început să se ivească multe disordini chiar atunci, când lupta împotriva icoanelor abia începuse a se domoli și sinodul VII ecumenic s'a văzut îndemnat a emite în privința aceasta câteva canoane cu scopul ca să se restabilească buna ordine în monahism (can. 12—22). Dar disordinile au continuat și mai departe și astfel și sinodul prezent s'a simțit îndemnat să înoiască dispozițiile canonice existente ale menționatului sinod referitoare la monahi și a emis în privința aceasta câteva canoane. Motivul emiterii acestor canoane se exprimă în cuvintele finale din acest canon, și anume că vaza cinului monahal a fost înjosită și din cauza aceasta se hulește numele lui Hristos. Canonul prezent, între alte reguli ale monahismului, are în vedere obiceiul că mulți erau primiți în cinul monahal în chip pripit și neprecaut. După cum ființa canonul în privința fețelor preoțești ca să nu se hirotonisească în mod absolut (*ἀπολελυμένως*), adică fără de rânduirea respectivului pentru un loc anumit (6 sin. IV ec.), tot așa exista și în privința călugărilor regula, că nimeni nu putea fi primit în monahism fără să i se fi desemnat mânăstirea, în care egumenul îl primea pe respectivul ca frate. De asemenea exista un canon emis încă de Vasile cel Mare, după care la primirea în cin a unui nou călugăr trebuia să fie prezent un călugăr mai bătrân anume desemnat spre acest scop,

care primea pe acel călugăr nou ca pe un ucenic, instruindu-l și fortificându-l în viața monahală.¹⁾ Toate aceste erau neglijate de unii, și deoarece aceștia nu aveau nici un fel de vocațiune pentru monahism, căutau să fie primiți în cin și îmbrăcau vestmântul monahal, dar absolut nu pentruca, — după cum zice acest canon — să slujască cu inimă curată lui Dumnezeu, ci numai pentruca pe calea aceasta să-și câștige renume în societate și autoritatea aceluia cin sfințit, și pentruca astfel mai ușor să-și poată satisface plăcerile; aceștia trăiau afară de mănăstiri în case particulare, și întru nimic nu îndeplineau cele călugărești. Spre a se pune capăt acestui fel de disordini, canonul dispune să nu se primească nimeni în cin, adică să nu se învrednicească de tunderă monahicească (*τὴν ἀποκρίσθαι μοναχόν*) fără de prezența egumenului respectivei mănăstiri, în care călugărul nou va trăi ca frate, și dacă nu va fi acolo *călugărul mai bătrân* desemnat, carele îl va primi (*ἀναδέχασθαι*) sub supravegherea sa nemijlocită, îl va instrui și fortifica în observarea tuturor regulilor monahale. Acest călugăr mai bătrân în Cormciaia se numește «porucinic»²⁾, iar în canonul 79 din Molitvelnicul cel mare «priimeț» (*ἀνάδοχος*, celce primește, naș), carele tot așa ca și nașul la botez primește asupra sa îngrijirea de educația creștină a finului său.³⁾ — Canonul prescrie și pedepsele cuvenite, dacă se procedează împotriva celor rânduite, și anume se vor caterisi toți ceice vor primi pe cineva în monahism în mod anticanonice, iar ceice a fost primit ilegal în cin, se va trimite în altă mănăstire sub ascultare.

Canonul 3.

S'a socotit să dobândească îndreptare și ceea ce se face rău, dar și ce se trece cu vederea prin neglijență și prin lenevire. Că dacă vreun proestos de mănăstire pe monahii cei subordonați lui, cari fug [din mănăstire], nu i-ar căuta cu multă stăruință, și aflându-i, nu i-ar lua cu sine, și nu s'ar nevoi a-i câștiga și a-i însănătoși cu doctoria potrivită și cuvenită greșelii, — sfântul sinod

¹⁾ Basilii M. Sermo asceticus, cap. 3. (Ed. Migne).

²⁾ Ed. cit. cap. I, 218.

³⁾ Ed. lui Pavlov, pag. 94.